NSHC
NOVOSADSKI HUMANITARNI CENTAR

Mart 2023.

POLITIKA ZAŠTITE DECE

www.nshc.org.rs

Uvod

Novosadski humanitarni centar (NSHC) je doneo ovaj dokument sa ciljem razvijanja svesti i stvaranja osnova za delovanje svih zaposlenih u vezi sa zaštitom dece. Dete je osoba starosti do 18 godina (sa punih 18 godina ili mlađa).

Politika zaštite dece upoznaje sve zaposlene, saradnike i volontere sa pravima deteta prema Konvenciji UN o pravima deteta, kao i internim politikama. Predstavlja se svim zaposlenima u NSHC-u po ulasku u organizaciju koji potpisivanjem potvrđuju upoznatost, saglasnost i implementaciju. Sadržaj politike je obavezan za sve zaposlene, volontere, povremene radnike i *freelancer*-e.

Sadržaj dokumenta je zasnovan na dokumentu „Child Protection Policy" partnerske organizacije Volkshilfe iz Austrije.

2.Ciljevi i principi

2.1. Ciljevi Politike zaštite dece

Cilj Politike zaštite dece je da obezbedi poštovanje zakona za zaštitu dece u projektima NSHC-a i da doprinese zaštiti dece od zlostavljanja, zanemarivanja i svih drugih vidova nasilja, u fizičkom i psihičkom smislu. Namenjena je jačanju svesti o ovoj temi kod svih zaposlenih i saradnika i razvijanju, među zaposlenima, svesnosti i osnove za delovanje u vezi sa tretmanom dece u svakodnevnom radu.

2.2 Konvencija UN o pravima deteta

Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima deteta definiše zaštitu i ostvarivanje dečijih prava za svu decu; definisani aspekti imaju za cilj da obezbede dobar život deci. Politika zaštite dece NSHC-a zasnovana je na 54 člana Konvencije UN o pravima deteta, koji su sažeti u deset osnovnih principa:

1. Pravo na zaštitu od diskriminacije na osnovu vere, porekla, invaliditeta i pola.
2. Pravo na porodicu, roditeljsko usmeravanje i siguran dom.
3. Pravo na privatnost i nenasilno vaspitanje.
4. Pravo na obrazovanje i na slobodno vreme, igru i rekreaciju.
5. Pravo na zdravu ishranu, zdravstvenu zaštitu i smeštaj.

6. Pravo na podršku, kako bi i deca sa smetnjama u razvoju mogla da žive samostalan život u društvu.

7. Pravo na neposrednu pomoć u slučaju nepogoda i u vanrednim situacijama, kao i zaštitu od zanemarivanja i eksploatacije.

8. Pravo na informisanje, komunikaciju na maternjem jeziku, okupljanje i izražavanje kulture i vere.

9. Pravo da najbolji interesi deteta moraju biti na prvom mestu u svim odlukama.

10. Pravo da deca budu saslušana i da se njihovo mišljenje poštuje.

Na osnovu Konvencije UN o pravima deteta, zaštita dece u NSHC-u obuhvata preventivne i reaktivne mere protiv eksploatacije, zanemarivanja i emocionalnog i fizičkog zlostavljanja. U tom duhu, NSHC se svojom Politikom zaštite dece obavezuje da stvara zaštitno okruženje za decu i mlade i da aktivno reaguje na odstupanja od prava deteta.

Sledeći članovi iz Konvencije UN o pravima deteta posebno su važni za NSHC:

čl. 2: Sva deca imaju ista prava; zabranjena je diskriminacija bilo koje vrste.

čl. 3: Najbolji interesi deteta moraju biti na prvom mestu u svim merama.

čl. 12: U svim merama koje utiču na decu i mlade, deci treba dati mogućnost da formiraju svoje lično mišljenje, a stavovi deteta se moraju uzeti u obzir.

čl. 16: Privatnost deteta mora biti zaštićena svim merama. Pored toga, u pogledu zaštite podataka, razvijene su smernice za anonimizaciju prikupljenih podataka i njihovu adekvatnu obradu, vodeći računa o najboljima interesima deteta.

čl. 19: Sadašnja Politika zaštite dece primenjuje se na zaštitu od nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja.

Uopšteno govoreći, zadatak organizacije je da se zalaže za prava deteta i dečiju dobrobit u društvu.

3.Prevencija

3.1 Direktan kontakt sa maloletnicima

Svakodnevni rad u NSHC-u ne podrazumeva direktan rad sa decom svaki dan, već su pojedini projekti fokusirani na decu i njihove jednake mogućnosti, zbog čega je važno da svi zaposleni i volonteri u NSHC-u budu obučeni kako da komuniciraju sa decom.

Prilikom direktnog kontakta sa decom i mladima na prvom mestu je ravnopravan odnos zasnovan na poštovanju. Ovo podrazumeva zabranu bilo kakvog nasilja, čuvanje integriteta deteta, kao i svest o privatnosti deteta. Stavovi i brige dece se uvek moraju uzimati ozbiljno, a ako je više dece zajedno uključeno u neku aktivnost, pažnja i poštovanje treba da budu ravnomerno raspoređeni. Ove premise se moraju uzeti u obzir već prilikom planiranja projekata.

Pored jezika prilagođenog uzrastu, posebna pažnja se mora posvetiti potrebama dece i roditelja, posebno kada se komunicira sa decom sa posebnim potrebama ili tamo gde postoje jezičke barijere.

Ako se sumnja na kršenje prava deteta, mora se primeniti interna procedura prijavljivanja, kako je definisano u poglavlju 4. ove politike.

3.2 Zaštita podataka

Odredbe Zakona o zaštiti podataka o ličnosti Republike Srbije moraju se poštovati u svakom trenutku.

3.3 Medijski izveštaji i kampanje

Komunikacija u vidu medijskih izveštaja, kampanja, priloga na društvenim mrežama i komunikacija sa donatorima važni su elementi za doprinos ostvarivanju prava deteta i jednakih mogućnosti za svu decu. Međutim, materijali za odnose s javnošću koji sadrže slike dece takođe kriju rizik od kršenja prava deteta. Kao rezultat, prilikom pravljenja i deljenja medijskih sadržaja mora se štititi dostojanstvo prikazane dece, kao i njihov identitet. Pri radu sa decom koja su posebno ugrožena moraju se primeniti dodatne mere zaštite. U tom kontekstu, zaposleni u NSHC-u za predstavnike medija predviđaju sledeće aspekte:

• Pseudonimi se moraju koristiti za decu, osim kada je pominjanje imena u interesu deteta i kada se to se radi uz saglasnost i deteta i zakonskog staratelja.

• Odeća koja se nosi mora da obezbedi da je privatnost deteta zaštićena.

• Privatnost svih osoba uključenih u projekte mora se poštovati u svakom trenutku.

• Svi medijski sadržaji moraju biti zasnovani na vrednostima jednakosti i poštovanja i moraju čuvati dostojanstvo prikazanih osoba.

• Deca su predstavljena kao osobe sa potencijalom i aspektima na osnažen način, a stereotipne uloge i uloga žrtve se smanjuju ili izbegavaju.

• Pre sastavljanja medijskih sadržaja, deca i njihovi zakonski staratelji moraju biti obavešteni o svrsi i nameravanoj upotrebi sadržaja i njihovom prikazivanju na razumljiv način.

• Prilikom sastavljanja medijskih sadržaja uvek se mora dobiti saglasnost dece i njihovih zakonskih staratelja. Za opšte izveštaje, ovo može da uradi usmeno sam izveštač ili zaposleni u okviru projekta. Izveštaji koji prikazuju pojedinačno dete zahtevaju detaljnija objašnjenja svrhe i namene medijskih sadržaja, kao i pismenu ili usmenu izjavu o saglasnosti deteta i njihovih zakonskih staratelja.

• Opis životne situacije deteta uvek mora da predstavlja kontekst njegovog ekonomskog, socijalnog i kulturnog okruženja.

• U kontekstu odnosa s javnošću, slike se uvek moraju birati tako da se uzme u obzir dostojanstvo onih koji su prikazani u izveštaju. Izveštavanje mora zadovoljiti najviše standarde prava deteta opisanih u Konvenciji o pravima djeteta.

• Slike uskladištene u NSHC-u mogu se koristiti u skladu sa opisanim principima i internim politikama NSHC-a. Publikacija uvek mora uzeti u obzir principe zaštite dece.

Uopšteno govoreći, najbolji interesi deteta moraju imati prioritet nad odnosima s javnošću. Prezentacija mora biti raznolika i raznolika, a deca pogođena siromaštvom ne smeju biti svedena na stereotipe ili žrtve.

3.4 Komunikacija sa donatorima

Donatori, fondacije i privatni sponzori su informisani o rezultatima određenih projekata i korišćenju donacija. U ovom kontekstu, gore opisani principi takođe važe i koriste se pseudonimi. Detalji koji bi mogli da se koriste za identifikaciju

porodica nikada neće biti prosleđeni. Rezultati se predstavljaju kao primeri konkretnih slučajeva, ali na način da se ne može prepoznati konkretna porodica.

3.5 Nabavke reklamnog materijala i drugog

NSHC daje prednost proizvodima za koje se može transparentno pokazati da se u proizvodnom procesu ne koristi dečiji rad.

Prilikom nabavke prehrambenih ili reklamnih i radnih materijala, oni treba da imaju pečat kvaliteta koji označava „fer" proizvodnju.

4. Sumnja na rizik za dečiju dobrobit

NSHC nedvosmisleno zabranjuje fizičko i psihičko nasilje nad decom.

4.1 Vrste rizika za dobrobit dece

Politika zaštite dece NSHC-a je orijentisana na sledeće vrste zlostavljanja:

- **Emocionalno zlostavljanje**

Emocionalno zlostavljanje znači stalno emocionalno maltretiranje deteta koje može dovesti do teških dugoročnih posledica po emocionalni razvoj. Ovo uključuje izazivanje i pojačavanje osećanja bezvrednosti, straha od nevoljenosti. Preterano visoka, neprikladna očekivanja od deteta takođe se smatraju emocionalnim zlostavljanjem.

- **Fizičko zlostavljanje**

Fizičko zlostavljanje znači svaki fizički štetni efekat na druge, uključujući radnje kao što su premlaćivanje, šamaranje, bacanje, izazivanje opekotina, guranje, gušenje, kao i nepružanje pomoći u slučaju povreda ili namerno izazivanje ili glumljenje bolesti. Uopšteno govoreći, mora se pretpostaviti da će svaka vrsta fizičkog nasilja takođe imati emocionalne posledice i dovesti do mentalnog oštećenja.

- **Seksualno zlostavljanje**

Prisiljavanje ili zavođenje deteta da učestvuje u seksualnoj aktivnosti je seksualno zlostavljanje – bez obzira na svesnu percepciju ili pristanak. Ovo uključuje penetrativne i nepenetrativne radnje, kao i radnje bez fizičkog kontakta, kao što su

zavođenje, gledanje pornografskog materijala ili neprikladno podsticanje deteta na seksualni način.

- **Zanemarivanje**

Zanemarivanje znači kontinuirano propuštanje da se zadovolje osnovne fizičke i mentalne potrebe deteta. Ovo može ozbiljno oštetiti fizički ili kognitivni razvoj. Osnovne potrebe obuhvataju ishranu, ličnu negu i stanovanje, kao i socijalne mreže, obrazovanje, rekreaciju i drugo.

4.2 Koraci u slučaju sumnje na rizik po dobrobit dece

Svi zaposleni u NSHC-u moraju prijaviti svaku sumnju na rizik za dobrobit dece (ako se to utvrdi tokom njihove profesionalne aktivnosti) nadležnom Centru za socijalni rad.

Interno, sumnja na rizik za dobrobit dece se tretira poverljivo u odnosu na druge zaposlene, dok se druge mere ne završe i ne reše. Uprava organizacije mora biti uključena u svaki slučaj bez odlaganja.

Procedura za sumnju na rizik za dobrobit dece prati korake prikazane u dijagramu.

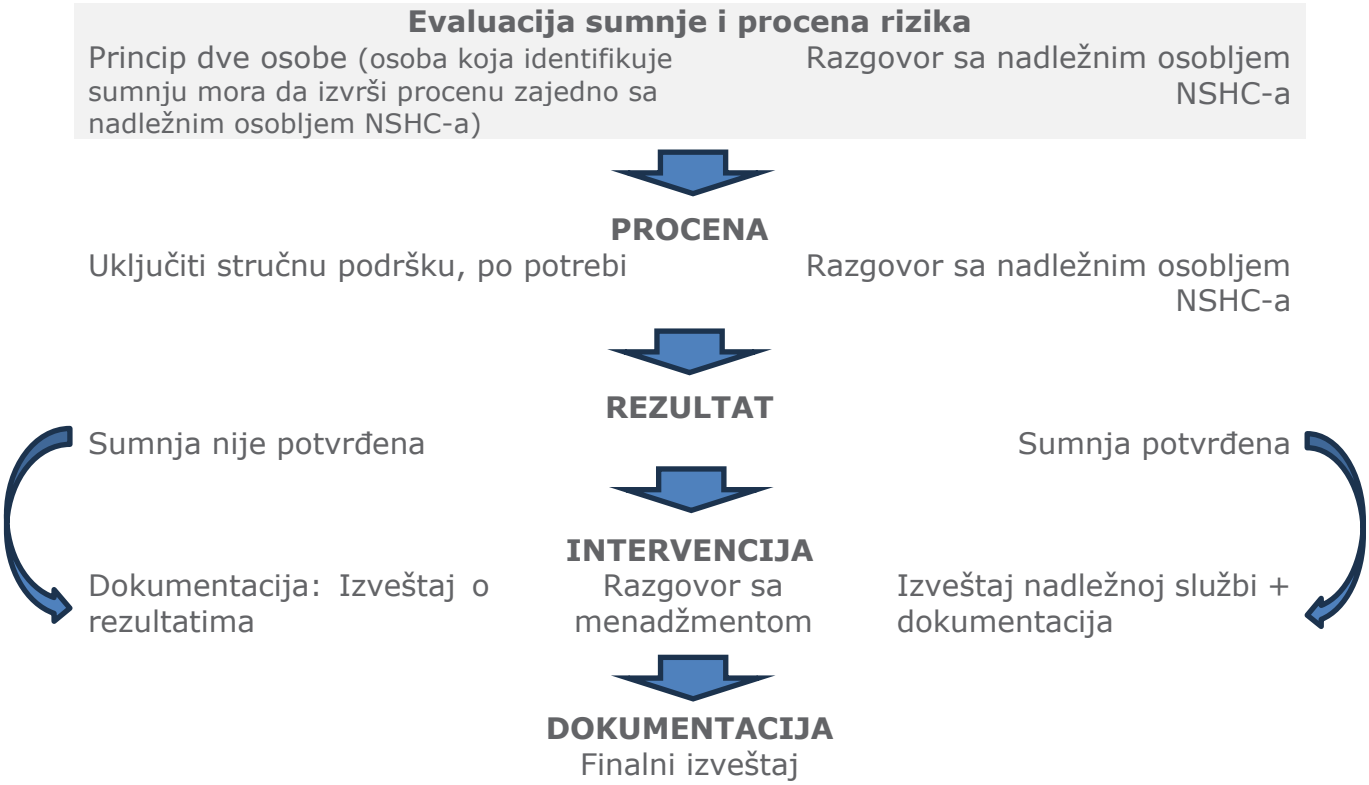

4.3 Zadatak nadležnog osoblja NSHC-a

Nadležno osoblje NSHC-a su osobe iz uprave organizacije koje su upoznate sa Konvencijom UN o pravima deteta i sa merama za sprovođenje dečije zaštite u NSHC-u. Svi zaposleni u NSHC-u su upoznati sa ovom odgovornošću.

U nastavku je prikazan kratak rezime procedure i koraka potrebnih u slučaju sumnje ili prijave:

- **Sumnja protiv saradnika NSHC-a**

Ako se sumnja na zaposlenog u NSHC-u, potrebno je dostaviti usmenu i/ili pismenu prijavu upravi NSHC-a. Preduzimaju se sledeći koraci za otkrivanje sumnje u skladu sa dijagramom toka; ovo je odgovornost uprave organizacije. Predsednik mora biti obavešten o svakom slučaju sumnje, i Upravni odbor mora biti obavešten o opravdanim sumnjama.

- **Sumnja protiv partnerske organizacije**

Ako se sumnja na zaposlenog u partnerskoj organizaciji, odgovorno lice za odgovarajući projekat i uprava NSHC-a moraju da obave razgovore sa partnerskom organizacijom na osnovu odgovarajuće politike zaštite dece i odluče koje mere da preduzmu. Mere mogu uključivati suspenziju okrivljenog saradnika. Ukoliko partnerska organizacija ne primeni mere dogovorene sa NSHC-om, saradnja se može prekinuti dok se slučaj ne reši. U slučaju zlostavljanja dece ili mladih u partnerskoj organizaciji, primenjivaće se Politika zaštite partnerske organizacije.

- **Spoljašnja sumnja**

Ako se osoba izvan NSHC-a obrati zaposlenom u NSHC-u u kontekstu njihove profesionalne uloge i npr. prijavi nasilje ili zlostavljanje maloletnika u okruženju van NSHC-a, o narednim koracima se mora razgovarati nadležnim Centrom za socijalni rad.

4.4 Intervencija u akutnim slučajevima

Intervencija u akutnim slučajevima sprovodi se po principu 2 osobe zajedno sa kolegom ili u konsultaciji sa upravom NSHC-a. U slučaju akutnog rizika, mora se podneti prijava policiji i Centru za socijalni rad.